

แจ้งความ

เรื่องการปรับปรุงใหม่

ของ

ประชุมค้ำพิพากษาคำพิพากษาศาลฎีกา

และ

ประชุมค้ำพิพากษาศาลฎีกา

โดย

นายมาลัย จันต์บุญชัย เนติบัณฑิต

จากสำนักงานประชุมค้ำพิพากษาศาลฎีกา

(ตั้งอยู่ที่บ้านในวังวรทิส อำเภอนางเลิ้ง พระนคร)

๓๑/๑๒/๓๖

แจ้งความ

เรื่องการปรับปรุงใหม่

ของ

พระอุปัชฌาย์ธรรมวิมลคุณาภิบาล

และ

พระอุปัชฌาย์ธรรมวิมลคุณาภิบาล

โดย

นายมาลัย จันทร์ชัย เนติบัณฑิต

จากสำนักงานประชุมคำพิพากษาฎีกา

(ตั้งอยู่ที่บ้านโนนวังวรดิศ อำเภอนางเลิ้ง พระนคร)

๓๑/๑๒/๖๖

แจ้งความ

เป็นที่รับรองกันทั่วไปแล้วว่า คำพิงแต่อ่านด้วยบทกฎหมาย
เท่านั้นยังไม่พอที่จะให้หมดความสงสัยในข้อกฎหมายได้ เพราะตัว
บทกฎหมายโดยมากมักจะมี ข้อความอ่านเข้าใจยาก หรือแปลได้หลาย
นัย และถ้าแม้จะตีแผ่ด้วยแล้ว บางทีคู่ความอาจพิพาทกันด้วยกรณี
ที่ไม่เคยมีตัวบทกฎหมายบัญญัติไว้เลยก็เป็นได้ เพราะเหตุนี้เองจึง
ทำให้จำเป็นต้องมีศาลสูงสุดซึ่งเรียกว่าศาลฎีกาขึ้น ศาลฎีกามีหน้าที่
อธิบายด้วยบทกฎหมายที่อ่านเข้าใจยาก หรือแปลได้หลายนัย และ
เป็นผู้วางหลักกฎหมายแพ่งในเมื่อเกิดพิพาทกันด้วยกรณีที่ยังไม่มีกฎ-
หมายบัญญัติไว้โดยตรง เมื่อศาลฎีกาวินิจฉัยคดีเป็นบรรทัดฐาน
ไว้อย่างไร ศาลล่างก็จำต้องถือตาม . ในชั้นปีหนึ่ง ๆ ศาลฎีกาได้
วินิจฉัยคดีไว้เป็นบรรทัดฐานไม่น้อยกว่า ๓๐๐๐ เรื่อง และเมื่อศาล
ฎีกายังมีอยู่ตราบใด ความรู้ใหม่ ๆ หรือแปลก ๆ ในข้อกฎหมาย
ก็คงต้องมีอยู่ตราบนั้น ไม่มีสิ้นสุดคงได้ และไม่ต้องคอยอื่นไกล คุณแต่
กฎหมายลักษณะอาชญา ร.ศ. ๑๒๗ ที่ประกาศใช้มาตั้ง ๒๗ ปีแล้ว
จนเดี๋ยวนี้ ศาลฎีกาก็ยังต้องวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายสำหรับกฎ-
หมายฉบับนั้นอยู่มีหลายร้อยเรื่อง ซึ่งทำให้เราได้ความรู้แปลก ๆ
อยู่เสมอ ๆ.

แต่คำพิพากษาศาลฎีกานั้น ย่อมกระจัดกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ
เช่นในฎีกาบางเรื่อง, ฎีกาขุนศรีบุพพวรรณเขตร, มโนสารและธรรม-
สารเป็นต้น และที่ยังมิได้ตั้งพิมพ์ในหนังสือใด ๆ ก็มีอีกมาก ยังหา

มีผู้ใดรวบรวมไว้แห่งเดียวกันไม่ ทั้งนี้ก็เพราะเป็นการกระทำไม่สู้จะ
ง่ายนัก เพราะจะต้องใช้เวลาช้านานในการเขียน และต้องเสียค่าใช้จ่าย
มากมาย.

ก็เมื่อ คำพิพากษาฎีกา มีมากหลาย แลระกระจัด กระจาย อยู่ในที่
ต่าง ๆ เช่นนี้ จึงลำบากแก่การที่จะค้นหาอย่างยิ่ง เช่นถ้าอยากจะ
ทราบว่ เรื่องฟ้องผิดวินมัตต์ตัวอย่างที่ศาลฎีกาเคยตัดสินไว้อย่างไรบ้าง
แล้ว ก็จะต้องค้นหาฎีกาดังแต่ ร.ศ. ๑๑๗ เป็นต้นมาจนบัดนี้ ซึ่งจะ
ต้องเปิดองเวดานับเป็นวัน ๆ ก็ได้ (แต่ถ้าท่านมีหนังสือคำพิพากษา
ฎีกาไม่ครบ ก็ยิ่งเพิ่มความไม่สะดวกขึ้นอีก).

บัดนี้ นายมาตย์ จันต์บุญจักษ์ เนติบัณฑิต ได้คิดรวบรวมคำพิพากษา
ฎีกานานชน จนเป็นผลสำเร็จโดยรวมฎีกาดังแต่ ร.ศ. ๑๑๗ (ซึ่งเป็น
ปีแรกที่มีการพิมพ์ฎีกา) ไว้แห่งเดียวกันและได้แบ่งแยกเป็นลักษณะๆ
กับจัดหมวดหมู่ไว้เรียบร้อย (ดูรายละเอียดหน้า ๘ ถึง ๓๒) หนังสือนี้
นอกจากจะทำให้ค้นหาฎีกาที่ต้องการได้ภายในเวลาไม่กี่นาทีแล้ว ยังจะ
ทำให้จำฎีกาได้แม่นยำและเข้าใจกฎหมายดียิ่งขึ้นอีก (ดูหน้า ๓๒ ถึง ๓๔)

หนังสือนี้เริ่มออกจำหน่ายตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็น
ต้นมาจนกระทั่งเวลานี้ และในชั้นแรกรวมแต่เฉพาะฎีกาที่ได้ลงพิมพ์
แล้วในหนังสือฎีกาบางเรื่อง, ฎีกาขุนศรัปบุพพวรรณเขตร, มโนสาร
และธรรมสารเท่านั้น แต่เนื่องจากหนังสือนี้มีผู้ต้องการเกินกว่าที่
คาดหมายไว้แต่เดิมเป็นอันมาก เพราะปรากฏว่า ไม่เฉพาะแต่ผู้-
พิพากษาศาลฎีกา, อัยการและทนายความซึ่งมีอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย

โดยตรงเท่านั้นที่จะเป็นสมาชิก แม้ที่สุดผู้ที่มีอาชีพประเภทอื่น เช่น ข้าราชการประจำจังหวัด, นายอำเภอและตำรวจตลอดจนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายนายก็ได้เป็นสมาชิก นอกจากนี้สำนักงานของรัฐบาลหลายแห่ง เช่น กรมอัยการและศาลบางศาลเป็นต้น ก็ได้ซื้อไว้สำหรับใช้ในราชการด้วย และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้วิชาศึกษาศาสตร์เจริญยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงได้ปรับปรุงหนังสือเล่มนี้ใหม่ โดยแบ่งออกเป็น ๓ แผนกดังนี้คือ --

แผนกที่ ๑ รวบรวมไว้ตั้งแต่ รัช. ๑๓๗ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๕ บรรดาที่ได้ลงพิมพ์แล้วในหนังสือฎีกาบางเรื่อง. ฎีกาขุนศรีบุปผวรรณเขตร์, มโนสารและธรรมสาร หนังสือแผนกนี้ให้ชื่อว่า "ประชุมสารบาญคำพิพากษาฎีกา" มี ๕ ตอนจบ ออกโดยไม่มีกำหนด แต่ได้ออกจำหน่ายแล้ว ราคาชุดละ ๒๔.๕๐ บาท (เฉพาะสมาชิกที่ซื้อภายในเงื่อนไขที่กำหนดไว้คิดเอาเพียง ๑๓ บาท เงื่อนไขอย่างไรให้ดูหน้า๖-๗) ซื้ยปล้ดกค๑นที่ ๑ เด่มละ ๒.๕๐ บาท ค๑นที่ ๒ ๑นบ้บที่ ๑ เด่มละ ๕ บาท ค๑นที่ ๒ ๑นบ้บที่ ๒ เด่มละ ๒ บาท ค๑นที่ ๓ เด่มละ ๖ บาท ค๑นที่ ๔ เด่มละ ๔ บาท ค๑นที่ ๕ เด่มละ ๕ บาท.

การรวบรวมหนังสือแผนกที่ ๑ (ประชุมสารบาญคำพิพากษาฎีกา) นี้ได้คิดเอาแต่เฉพาะข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายซึ่งมีอยู่ในคำพิพากษาฎีกาโดยละเอียดทั้งระบุชื่อโจทก์จำเลยและหน้าของต้นฉบับเดิมไว้แจ้งชัด อาจนำไปใช้อ้างเป็นบรรทัดฐานในอรรถคดีได้เป็นอย่างดี และในต้นฉบับเดิมมีคำพิพากษาฎีกาอยู่มกน้๑ยเท๑าใด หนังสือเล่มนี้ก็มีคำ

พิพากษาฎีกาอยู่เท่านั้น ชั้นที่สุดแต่คำพิพากษาฎีกาที่ใช้ไม่ได้เพราะขัดกับคำพิพากษาฎีกาฉบับหลังหรือเพราะยกเลิกกฎหมาย ก็มีอยู่ในหนังสือชั้นหลัง แต่ได้หมายเหตุไว้ให้ทราบว่าใช้ไม่ได้เสียแล้ว.

จริงอยู่ ถ้าจะคิดแต่เงิน ๆ ก็เห็นว่าไม่จำเป็นนักที่จะคัดเอาฎีกาที่ใช้ไม่ได้เพราะขัดกับฎีกาฉบับหลัง หรือเพราะยกเลิกกฎหมายมารวมไว้ด้วย แต่ผู้เขียนเห็นว่ามีความจำเป็นแท้ที่จะต้องคัดเอามาไว้ เพราะเหตุผลหลายประการ เช่น (๑) ถ้าไม่คัดเอามาไว้ก็จะทราบตำนานเดิมไม่ได้ว่า เรื่องนั้น ๆ คัดฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้อย่างไรบ้าง (๒) มีอยู่บ่อย ๆ ที่คู่ความเคยอ้างฎีกาที่ใช้ไม่ได้ชั้นต่อสู้คดีจนถึงกับคัดฎีกาต้องวินิจฉัยว่า ฎีกานั้น ๆ ใช้ไม่ได้ต่อไปแล้ว ฉะนั้น ถ้าจะไม่คัดเอาฎีกาที่ใช้ไม่ได้มารวมไว้ด้วยไซ้ ก็จะรู้ไม่ได้ว่า ฎีกาที่ใช้ไม่ได้นั้นมีข้อความอย่างไร (๓) ฎีกาบางฉบับ ถึงแม้ภายหลังจะได้มีการยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงด้วยบทกฎหมายเป็นอย่างอื่นก็ตามแต่ก็คงใช้เป็นบรรทัดฐานได้คืออยู่ (ดูหนังสือประชุมสารบาญคำพิพากษาฎีกาหน้า ๘๘ บรรทัด ๓๓ และหน้า ๑๗๓๕ บรรทัด ๓๑ ๑๑๑ ๑๑๑)

(๔) เป็นการสะดวกแก่การแต่งตำรากฎหมาย เพราะนักแต่งตำรากฎหมาย จำเป็นจะต้องตรวจดูฎีกาทั้งหมดที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะแต่งนั้นเสียก่อนว่า เรื่องนั้นได้เคยมีฎีกาวินิจฉัยไว้อย่างไรบ้าง มิฉะนั้นอาจจะทำให้ตำราที่เขียนบกพร่องหรือผิดพลาดไปก็ได้.

แผนกที่ ๒ รวมฎีกาตั้งแต่ ร.ศ. ๑๑๗ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งมิได้ลงพิมพ์ในหนังสือฎีกาบางเรื่อง, ฎีกาขุนศรีบุพพวรรณเขตร์,

มโนสารและธรรมสาร หนังสือแผนกนี้ให้ชื่อว่า “ประชุมคำพิพากษาฎีกาฉบับพิเศษ” มีเล่มเดียวจบ จะได้ออกจำหน่ายในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ราคา ๖ บาท (เฉพาะสมาชิกที่ซื้อภายในเงื่อนไขที่กำหนดไว้คิดเอาเพียง ๓.๕๐ บาท เงื่อนไขอย่างไรให้ดูหน้า ๗-๘)

การรวบรวมหนังสือแผนกที่ ๒ (ประชุม คำพิพากษา ฎีกาฉบับพิเศษ) นี้ได้คัดเอาฎีกาที่มีปัญหาข้อกฎหมายมาลงทั้งฉบับ (คือไม่ย่อเอาแต่เฉพาะข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างแผนกที่ ๑) โดยย่อหัวข้อกฎหมายที่มีอยู่ในคำพิพากษาไว้หน้าคำพิพากษาดังนี้ แต่คงใช้วิธีเรียงและจัดลักษณะกับหมวดหมู่อย่างเดียวกับแผนกที่ ๑.

แผนกที่ ๓ รวบรวมฎีกาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๖ เป็นต้นไป หนังสือแผนกนี้ให้ชื่อว่า “ประชุมคำพิพากษาฎีกา” ออกโดยมีกำหนดคือเดือนละ ๑ ตอนหรือมีละ ๓๒ ตอน กับตอนพิเศษอีก ๑ ตอน และเมื่อรวมเข้าด้วยกันทุกตอนนับเป็น ๑ เล่ม แต่ฎีกาดำหรับปี พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๔๗๗ จะได้พิมพ์รวมในเล่มเดียวกัน ส่วนฎีกาดำหรับปี พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นต้นไปนั้น จะได้แยกพิมพ์ประจำศกละ ๑ เล่ม สำหรับเล่ม ๑ ตอนที่ ๑ จะได้เริ่มออกจำหน่ายในวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๗ อีกราคำนำร่องมีละ ๓๐ บาท (เฉพาะสมาชิกที่ซื้อภายในเงื่อนไขที่กำหนดไว้คิดเอาเพียงมีละ ๖ บาท เงื่อนไขอย่างไรให้ดูหน้า ๗-๘) ซึ่งปลัดถนอมละ ๑ บาท.

การรวบรวมหนังสือแผนกที่ ๓ (ประชุมคำพิพากษาฎีกา) นี้ได้คัดเอาคำพิพากษาฎีกาทั้งหมดบรรดาที่ศาลฎีกาได้ตัดสินแล้ว (คือจะไม่เลือกคัดเอาเฉพาะคำพิพากษาฎีกาแต่เพียงบางเรื่อง) เช่นในเล่มหนึ่ง

ศาลฎีกาได้ตัดสินไว้ ๑๕๐๐ เรื่อง ก็จะต้องเอามาตั้ง ๒๕๐๐ เรื่อง และจะต้องเอามาตั้งฉบับนี้ แต่จะได้แยกคำพิพากษาศาลฎีกาที่มีเฉพาะ ปัญหาข้อเท็จจริงไว้ประเภทหนึ่ง ที่มีปัญหาข้อกฎหมายหรือที่มีทั้ง ปัญหาข้อเท็จจริงทั้งปัญหาข้อกฎหมายไว้ประเภทหนึ่ง คำพิพากษาศาลฎีกาประเภทหนึ่งจะได้ย่อหัวข้อกฎหมาย ที่มีอยู่ใน คำพิพากษาไว้หน้า คำพิพากษาด้วย โดยใช้วิธีเรียงและจัดหมวดหมู่อย่างเดียวกับแผนกที่ ๑ และจะได้พิมพ์ไว้ในตอนที่ ๑ ถึงตอนที่ ๑๒ ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาประเภทแรก (คือเฉพาะที่มีปัญหาข้อเท็จจริง) นั้น จะได้พิมพ์ไว้แห่งเดียวกันในตอนพิเศษซึ่งเป็นตอนสุดท้ายของเล่ม การที่ต้องคัดเอาคำพิพากษาศาลฎีกาประเภทแรกมาพิมพ์ไว้ด้วยเช่นนี้ ก็เพื่อจะให้ผู้อ่านรู้ว่า ในบทหนึ่ง ๆ ศาลฎีกาได้ตัดสินเรื่องอะไรไว้บ้าง.

อนึ่งตั้งแต่ตอนที่ ๑ ถึงตอนที่ ๑๒ นั้น จะทำหน้าที่ไว้ ๒ แห่งคือ ข้างบน ๑ แห่ง ข้างล่าง ๑ แห่ง หน้านั้นเพื่อให้ทราบค่า ในเรื่องหนึ่ง ๆ (เช่น เรื่องฟ้องคดีอาชญากรรม) มีกี่หน้า และเมื่อหนังสือได้พิมพ์จบทุก ๆ ตอนแล้ว ก็อาจเอาเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอยู่ในตอนหลังมาเย็บรวมต่อกันเข้าดูเป็นหนังสือตอนเดียวกันและพิมพ์ในคราวเดียวกันได้ ส่วนหน้าล่างนั้นเพื่อให้ทราบว่าในเล่มหนึ่ง ๆ มีหน้ากี่หน้า แต่สำหรับตอนพิเศษนั้นจะมีหน้าบนอย่างเดียวกันดังหนังสือธรรมดา.

เงื่อนไขสำหรับหนังสือแผนกที่ ๑
(ประชุมสารบัญคำพิพากษาศาลฎีกา)

ผู้ที่มีสิทธิจะซื้อหนังสือแผนกที่ ๑ ในอัตราชุดละ ๓ บาท ได้นั้นคือ-

ก. ผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกเคย แต่ได้ตั้งชื่อเสียภายในวันที่ ๓๐

กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗

ข. ผู้ที่เคยเป็นสมาชิกอยู่ก่อนวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ นั้น ถ้าต้องการจะซื้ออีก ก็มีสิทธิที่จะได้รับลดราคาชุดละ ๓ บาทตลอดไป ไม่ว่าจะตั้งชื่อเมื่อใด แต่ต้องเป็นผู้ที่มีรายชื่อในทะเบียนของสำนักงานประชุมคำพิพากษาฎีกาหรือแดงหลักฐานได้ว่าเป็นสมาชิก.

สมาชิกชนิด ก. ข. นี้ไม่ต้องเสียค่าตั้ง และจะตั้งให้ตั้งโดยทาง

พ. ก. ง. (คือเก็บเงินเมื่อหนังสือถึงมือ) ก็ได้.

ค. ผู้ที่ตั้งเงินไปซื้อที่สำนักงานประชุมคำพิพากษาฎีกา และเสียค่าตั้งเอง แต่ต้องซื้อทงชุด.

เงื่อนไขสำหรับหนังสือแผนกที่ ๒ (ประชุมคำพิพากษาฎีการะบบพิเศษ) และแผนกที่ ๓ (ประชุมคำพิพากษาฎีกา)

ผู้ที่มีสิทธิจะซื้อหนังสือแผนกที่ ๒ ในอัตราเล่มละ ๓.๕๐ บาท และมีสิทธิที่จะซื้อหนังสือแผนกที่ ๓ ในอัตราค่าบำรุงละ ๖ บาทได้นั้นคือ-

ก. ผู้ที่เคยเป็นสมาชิกของหนังสือแผนกที่ ๑ อยู่แล้ว.

ข. ผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกของหนังสือแผนกที่ ๑ เลย แต่ได้ตั้งชื่อหรือบอกความจำนงเป็นสมาชิกเสียภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ.

ตมาชิกของหนังสือแผนกที่ ๒ นั้นไม่ต้องเสียค่าส่ง และจะตั้งให้ตั้งโดยทาง พ. ก. ง. ก็ได้ ส่วนตมาชิกของหนังสือแผนกที่ ๓ นั้นก็ไม่ต้องเสียค่าส่งเหมือนกัน แต่ในปีแรกที่บอกความจำนงเป็นตมาชิกจะต้องเสียค่าบำรุงดวงหน้า ส่วนในปีหลังๆ นั้นจะต้องส่งค่าบำรุงภายในเดือนสิงหาคมทุก ๆ ปี.

ความจริงหนังสือแผนกที่ ๓ นี้ได้คิดค่าบำรุงอย่างถูกที่สุด เพราะหนังสือเล่มหนามาก เพราะในเล่มหนึ่ง ๆ จะมีหน้าไม่น้อยกว่า ๑๒๐๐ หน้า และการที่ให้ส่งค่าบำรุงดวงหน้า ก็เพราะจะได้ไม่ต้องส่งทาง พ. ก. ง. ซึ่งต้องเสียค่าส่งแพงกว่าการส่งธรรมดามากมาย และเป็น การไม่สะดอกแก่ทางสำนักงานของหนังสือนี้หลายประการ เนื่องแต่เคยมีตมาชิกบางท่านไม่ปฏิบัติตามหน้าที่.

และการตั้งชื่อหรือบอกความจำนงเป็นตมาชิกของหนังสือทั้ง ๓ แผนกนี้ ให้ตั้งตรงไปยังผู้จัดการของสำนักงานประชุมคำพิพากษาฎีกา (ขณะนั้นหลวงสถกคณารักษ์ เป็นผู้จัดการ).

หนังสือนี้ได้จัดลักษณะและหมวดหมู่เหมือนกันทั้ง ๓ แผนก และได้จัดเอากฎหมายว่าด้วยวิธีบัญญัติไว้หน้ากฎหมายว่าด้วยสารบัญญัติ โดยแบ่งออกเป็น ๒๓ บรรพ ดังนี้ :-

บรรพ ๑ ลักษณะวิธีพิจารณาความอาชญา

-
- ๑. แต่ลักษณะและหมวดหมู่ที่จัดไว้นี้ เป็นแต่โครงการเท่านั้น ถ้ามีกฎหมายหรือมีคำพิพากษาฎีกาวางหลักกฎหมายขึ้นใหม่ ก็จะมีเพิ่มลักษณะและหมวดหมู่ขึ้นอีกตามกาลสมัยและตามควรแก่เรื่อง.

- „ ๒๑ ลักษณะกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมาย-
ต่างประเทศไทย
- „ ๒๒ ลักษณะสัญญาทางพระราชไมตรี
- „ ๒๓ ลักษณะเบ็ดเตล็ด

ในบรรพ ๑ ลักษณะวิธีพิจารณาความอาชญาแบ่งเป็นดังนี้:—

ภาค ๑

การฟ้องความและให้การแก้คดี

หมวดที่ ๑ โฉนดฟ้องร้อง บทที่ ๑ อำนาจของเจ้าทุกข์หรือผู้
เสียหายที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๒ อำนาจของอัยการที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๓
อำนาจของเจ้าพนักงานอื่นที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๔ อำนาจของตัวแทน
ที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๕ อำนาจของบุคคลภายนอกที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๖
ฟ้องซ้ำและพิพาทกันด้วยคดีที่ศาลตัดสินเสร็จเด็ดขาด หมวดที่ ๒ ควร
ยื่นฟ้องที่ศาลไหน หมวดที่ ๓ การฟ้องร้อง บทที่ ๑ ฟ้องเคลือบ
คลุม บทที่ ๒ ฟ้องมิได้บรรยายความผิดให้ตรงกับตัวบทหรือฟ้อง
อ้างบทลอยๆ บทที่ ๓ ฟ้องอ้างบทผิดหรือมิได้อ้างตัวบทให้ตรง
ตามฟ้อง บทที่ ๔ ฟ้องมิได้กล่าวอ้างทำผิดกฎหมายบทใด บทที่ ๕
ฟ้องผิดด้วยตัวบทกฎหมาย บทที่ ๖ ฟ้องผิดฐาน บทที่ ๗
ฟ้องผิดวัน บทที่ ๘ ฟ้องผิดตัว บทที่ ๘ ฟ้องกล่าวขอความผิด
บทที่ ๑๐ ฟ้องเป็นอาชญาแต่ผู้ผิดคดีเป็นแพ่ง บทที่ ๑๑ ฟ้องคดี

แพ่งและอาชญาปนกัน บทที่ ๑๒ ฟ้องข้าราชการหรือกรมกระทรวง
 บทที่ ๑๓ ฟ้องห้างหุ้นส่วนและบริษัท บทที่ ๑๔ ฟ้องบุคคลใน
 บังคับต่างประเทศ บทที่ ๑๕ ฟ้องแย้ง บทที่ ๑๖ การรวมหรือ
 แยกฟ้อง บทที่ ๑๗ แยกฟ้องหรือเพิ่มเติมฟ้อง หมวดที่ ๔ การ
 ยื่นคำให้การแก้คดี

ภาค ๒

การพิจารณาและพิพากษา

หมวดที่ ๑ การตั้งฟ้อง หมวดที่ ๒ การไต่สวนมูลฟ้อง
 หมวดที่ ๓ การจับหรือการค้น หมวดที่ ๔- การรวมหรือแยก
 พิจารณาคดี หมวดที่ ๕ การว่าต่างแก้ต่าง หมวดที่ ๖ คัดความ
 ตาย หมวดที่ ๗ การประกันจำเลย หมวดที่ ๘ การพิจารณาคดี
 ต้องพิจารณาคดีหน้าจำเลย (ถ้าจำเลยหลบหนีหรือไม่ได้ตัวมาศาล
 จะพิจารณาไม่ได้) หมวดที่ ๙ การพิจารณาคดีต้องให้โอกาสแก่
 จำเลยต่อสู้คดี หมวดที่ ๑๐ ทั้งฟ้อง หมวดที่ ๑๑ ถอนฟ้อง
 หมวดที่ ๑๒ ยอมความ หมวดที่ ๑๓ ฆาตคดี หมวดที่ ๑๔ เดือน
 วันพิจารณา หมวดที่ ๑๕ งดรอคดี หมวดที่ ๑๖ จำหน่ายคดี
 หมวดที่ ๑๗ การพิจารณาคดีมีโน้ตาว์ หมวดที่ ๑๘ การพิจารณา
 คดีชั้นศาลไปรษณีย์ หมวดที่ ๑๙ การร้องขอให้พิจารณาพิพากษา
 ใหม่ หมวดที่ ๒๐ การคัดค้าน บทที่ ๑ คัดค้านเกินคำขอ บทที่ ๒
 คัดค้านนอกประเด็น บทที่ ๓ คัดค้านผิด บทที่ ๔ คัดค้านซ้ำ หมวดที่ ๒๑

การนับกำหนดโทษหรือเกณฑ์ตั้งโทษ หมวดที่ ๒๒ การนับวัน
พ้นโทษ.

ในบรรพ ๒ ลักษณะวิธีพิจารณาความแพ่งแบ่งเป็นดังนี้:-

ภาค ๑

การฟ้องความและให้การแก้คดี

หมวดที่ ๑ อำนาจฟ้องร้อง บทที่ ๑ อำนาจของเจ้าทุกข์หรือผู้
เสียหายที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๒ อำนาจของอัยการที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๓
อำนาจของเจ้าพนักงานอื่นที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๔ อำนาจของตัวแทน
ที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๕ อำนาจของบุคคลภายนอกที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๖
อำนาจของบุคคลซึ่งอยู่นอกอำนาจศาลที่จะฟ้องร้อง บทที่ ๗ ฟ้องซ้ำ
และพิพาทกันด้วยคดีที่ศาลตัดสินแล้วแต่คดีขาด หมวดที่ ๒ การเขียน
ฟ้อง หมวดที่ ๓ ควรยื่นฟ้องที่ศาลไหน หมวดที่ ๔ การฟ้องร้อง
บทที่ ๑ ฟ้องเคลื่อนคดี บทที่ ๒ ฟ้องผิดวัน บทที่ ๓ ฟ้องผิดตัว
บทที่ ๔ ฟ้องเป็นอุทธรณ์ บทที่ ๕ ฟ้องปราศจากคำขอ บทที่ ๖ ฟ้อง
ข้าราชการหรือกรมกระทรวง บทที่ ๗ ฟ้องห้างหุ้นส่วนและบริษัท
บทที่ ๘ ฟ้องบุคคลในบังคับต่างประเทศ บทที่ ๙ ฟ้องแย้ง บทที่ ๑๐
การรวมหรือแยกฟ้อง บทที่ ๑๑ แยกฟ้องหรือเพิ่มเติมฟ้อง หมวดที่ ๕
การยื่นคำให้การแก้คดี หมวดที่ ๖ การยื่นคำร้อง บทที่ ๑ ยื่นคำ
ร้อง (ทั่วไป) บทที่ ๒ ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความ หมวดที่ ๗

การยื่นคำแถลงการณ์หรือแถลงกรรม

ภาค ๒

การพิจารณาและพิพากษา

หมวดที่ ๑ การตั้งฟ้อง หมวดที่ ๒ การรวมหรือแยก
 พิจารณาคดี หมวดที่ ๓ การจำต่างแก้ต่าง หมวดที่ ๔ วัตถุประสงค์
 ไร้ความสามารถ หมวดที่ ๕ วัตถุประสงค์ตาย หมวดที่ ๖ วัตถุประสงค์
 หดหนี้ หมวดที่ ๗ วัตถุประสงค์อนาถา หมวดที่ ๘ ทั้งฟ้อง หมวดที่ ๙
 ก่อนฟ้อง หมวดที่ ๑๐ ยอมความ หมวดที่ ๑๑ ประวิงความ หมวด
 ที่ ๑๒ ขาดนัด หมวดที่ ๑๓ เดือนวันพิจารณา หมวดที่ ๑๔ งค
 รคดี หมวดที่ ๑๕ จำหน่ายคดี หมวดที่ ๑๖ ทรพัยร้ายพิพาท
 สูญสิ้นไปในระหว่างพิจารณา หมวดที่ ๑๗ การพิจารณาคดีมีโน้ตเร่ง
 หมวดที่ ๑๘ การพิจารณาคดีชั้นศาลไปรษณีย์ หมวดที่ ๑๙ การ
 ชี้สั่งของศาล หมวดที่ ๒๐ การทอดฉันทบัตรหมาย หมวดที่ ๒๑
 การนับวัน หมวดที่ ๒๒ อนุญาตตุลาการ หมวดที่ ๒๓ ค่า
 ชรบเนียม หมวดที่ ๒๔ เงินวางศาล หมวดที่ ๒๕ การคัดสิน
 บทที่ ๑ คัดสินเกินคำขอ บทที่ ๒ คัดสินนอกประเด็น บทที่ ๓ คัด
 สินผิด บทที่ ๔ คัดสินซ้ำ บทที่ ๕ คัดสินบังคับบุคคลนอกจำนวน
 บทที่ ๖ ผลของคำคัดสิน บทที่ ๗ คำคัดสินของศาลในเมืองต่าง
 ประเทศ

ภาค ๓

การอุทธรณ์ฎีกา

หมวดที่ ๑ การยื่นอุทธรณ์ หมวดที่ ๒ อำนาจศาลอุทธรณ์
 หมวดที่ ๓ คดีที่อุทธรณ์ได้และไม่ได้ หมวดที่ ๔ อำนาจของผู้
 อุทธรณ์ฎีกา บทที่ ๑ อำนาจของเจ้าทุกข์หรือผู้เสียหายที่จะอุทธรณ์
 ฎีกา บทที่ ๒ อำนาจของอัยการที่จะอุทธรณ์ฎีกา บทที่ ๓ อำนาจ
 ของทนายที่จะอุทธรณ์ฎีกา บทที่ ๔ อำนาจของคนนอกดำเนินที่จะ
 อุทธรณ์ฎีกา หมวดที่ ๕ อำนาจหน้าที่ของศาลเดิมในเรื่องอุทธรณ์
 ฎีกา หมวดที่ ๖ การวางเงินค่าธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ฎีกา หมวด
 ที่ ๗ จำเลยหลบหนีในระหว่างอุทธรณ์ฎีกา หมวดที่ ๘ ด้วความ
 ตายในระหว่างอุทธรณ์ฎีกา หมวดที่ ๙ การยื่นฎีกา หมวดที่ ๑๐
 อำนาจศาลฎีกา หมวดที่ ๑๑ คดีที่ฎีกาได้และไม่ได้ บทที่ ๑ บัญหา
 ข้อเท็จจริง บทที่ ๒ บัญหาข้อกฎหมาย บทที่ ๓ บัญหาที่จะฎีกานั้น
 ต้องว่ากล่าวกันมาแต่ศาลล่างก่อน บทที่ ๔ แก่น้อย บทที่ ๕ แก่
 มาก บทที่ ๖ คดีที่ศาลอุทธรณ์กذبดุลยคดีศาลเดิม บทที่ ๗ คดีที่
 ศาลอุทธรณ์ที่บัลลคดีศาลเดิม บทที่ ๘ คดีไม่มีทุนทรัพย์ บทที่ ๙
 คดีมีทุนทรัพย์ไม่พอที่จะฎีกา บทที่ ๑๐ คดีแพ่งและอาชญาปนกัน
 บทที่ ๑๑ คดีล้มละลาย บทที่ ๑๒ คดีสัญญาห้ามอุทธรณ์ฎีกา บท
 ที่ ๑๓ คดีที่ศาลทหารชำระ บทที่ ๑๔ คดีส่งตัวเด็กไปไว้โรงเรียน
 คัดค้านตาม บทที่ ๑๕ คดีที่คู่ความทั้ง ๒ ฝ่ายมิได้อุทธรณ์ บทที่ ๑๖
 คดีที่ศาลต่างวินิจฉัยผิด บทที่ ๑๗ คดีทนายความผิดมรรยาท บท
 ที่ ๑๘ คดีเกี่ยวกับบุคคลในบังคับต่างประเทศ บทที่ ๑๙ คำสั่ง

ระหว่างพิจารณา บทที่ ๒๐ คำสั่งของศาลไปรษณีย์ บทที่ ๒๑ ฎีกา
เรื่องค่าธรรมเนียม บทที่ ๒๒ ฎีกาเรื่องดุลยพินิจของศาล บทที่ ๒๓
การรับรองฎีกา หมวดที่ ๑๒ อายุความอุทธรณ์ฎีกา หมวดที่ ๑๓
คำพิพากษาฎีกาชนิดใดจึงจะถือเป็นบรรทัดฐานได้.

ภาค ๔

การบังคับคดี

หมวดที่ ๑ การบังคับ หมวดที่ ๒ การยึดทรัพย์ก่อนคำ
พิพากษา หมวดที่ ๓ การยึดทรัพย์ภายหลังคำพิพากษา บทที่ ๑
ยึดทรัพย์ (ทั่วไป) บทที่ ๒ ยึดทรัพย์ลูกหนี้ของผู้แพคดี บทที่ ๓
ยึดทรัพย์ระหว่างล้มละลาย บทที่ ๔ ยึดทรัพย์ผิด หมวดที่ ๔ การอ-
ยึดทรัพย์ หมวดที่ ๕ การร้องขอตัดทรัพย์ หมวดที่ ๖ การขาย
ทรัพย์ของผู้แพคดี หมวดที่ ๗ การร้องขอเฉลี่ยหนี้ หมวดที่ ๘
ผู้แพคดีชำระหนี้ตามคำพิพากษา.

ในบรรพ ๓ ลักษณะพระธรรมนูญศาลแบ่งเป็นดังนี้:--

หมวดที่ ๑ ลักษณะพระธรรมนูญศาลยุติธรรม บทที่ ๑
อำนาจศาล บทที่ ๒ อำนาจผู้พิพากษา บทที่ ๓ ข้าราชการพิเศษศาล
ยุติธรรม บทที่ ๔ อัยการ หมวดที่ ๒ ลักษณะพระธรรมนูญ
ศาลทหาร หมวดที่ ๓ ศาลกรมวังและศาลบังคับพิเศษ.

ในบรรพ ๔ ลักษณะพะยานแบ่งเป็นดังนี้—

ภาค ๑

หลักการสืบพะยาน

หมวดที่ ๑ การอ้างพะยาน   หมวดที่ ๒ การสืบพะยาน

บทที่ ๑ การสืบพะยาน (ทั่วไป)   บทที่ ๒ การสืบพะยานบุคคล ก. ให้พะยานมาสืบที่ศาล ข. เดินเลขัญสืบ ค. ส่งประเด็นไปสืบ   บทที่ ๓ การสืบพะยานเอกถาวร ก. สืบพะยานเอกถาวร (ทั่วไป) ข. สืบแก้ไขหรือเพิ่มเติมเอกถาวร ค. สืบหักล้างสิทธิในเอกถาวร   ข. สืบแปลงความในเอกถาวร   บทที่ ๔ การสืบพะยานวัตถุ   บทที่ ๕ การสืบชื่อเสียงหรือความประพฤติของคู่ความ   บทที่ ๖ การสืบเจตนาของคู่ความ   บทที่ ๗ การสืบลายมือ (หรือลายเท้า)   บทที่ ๘ การสืบระเบียบการซึ่งเป็นไปโดยลำดับ   บทที่ ๙ การสืบจารีตประเพณี (ธรรมเนียมประเพณี)   บทที่ ๑๐ การสืบข้อกฎหมายของเมืองต่างประเทศ   บทที่ ๑๑ การงดสืบพะยาน ก. คู่ความของคดีสืบพะยานเอง ข. ศาลงดสืบคดีสืบพะยาน   บทที่ ๑๒ บุคคลที่ได้รับความยกเว้นไม่ต้องเป็นพะยาน ก. จำเลยในคดีอาชญา ข. พระภิกษุสามเณร   บทที่ ๑๓ สิทธิของพะยานที่ไม่ต้องตอบคำถาม ก. ข้าราชการระดับ ข. ผู้พิพากษา ตุลาการ ค. ทนายความ   ข. คำถามที่ปรักปรำพะยาน   ง. คำถามที่หยาบคายหรือเพื่อประจาร   หมวดที่ ๓ การถามพะยาน   หมวดที่ ๔ การพิสูจน์พะยาน   หมวดที่ ๕ หน้าที่นำสืบ   บทที่ ๑ หน้าที่นำสืบใน

คดีอาชญา บทที่ ๒ หน้าที่นำดีบในคดีแพ่งสำมัญ บทที่ ๓ หน้าที่นำดีบในคดีล้มตตาย หมวดที่ ๖ ข้อความที่ไม่ต้องดีบพะยาน บทที่ ๑ ข้อความที่ศาลต้องรู้เอง บทที่ ๒ ความดันนิษฐาน บทที่ ๓ คำรับ บทที่ ๔ บทคดีจำนวน (หรือกฎหมายปิดปาก).

ภาค ๒

หลักวินิจฉัยนำหน้าพะยานว่าควรฟังได้และไม่ได้เพียงไร

หมวดที่ ๑ หลักวินิจฉัยพะยานบุคคล บทที่ ๑ พะยานเป็นเด็ก บทที่ ๒ พะยานเป็นคนชรา บทที่ ๓ พะยานเป็นคนจิตตจวิต บทที่ ๔ พะยานเป็นคนไม้ บทที่ ๕ พะยานเป็นคนป่วยเจ็บจนปราศจากสติ บทที่ ๖ พะยานเป็นคนไม่มีหลักฐาน บทที่ ๗ พะยานมีสาเหตุกับคู่ความ บทที่ ๘ พะยานเป็นญาติหรือเกี่ยวข้องหรือมีดวงได้เดียวกับคู่ความ บทที่ ๙ พะยานผู้ไม่เกี่ยวข้องกับคู่ความ บทที่ ๑๐ พะยานคนกลาง บทที่ ๑๑ พะยานร่วม บทที่ ๑๒ พะยานมิได้สำบานตัว บทที่ ๑๓ พะยานคู่ บทที่ ๑๔ พะยานปากเดียว บทที่ ๑๕ พะยานเบิกความเกินประเด็น บทที่ ๑๖ พะยานกำกึ่ง บทที่ ๑๗ พะยานหลักฐานเป็นที่สงสัย บทที่ ๑๘ พะยานแตกต่างขัดกัน บทที่ ๑๙ พะยานถัดถออกหรือพะยานถัดคำ บทที่ ๒๐ พะยานเบิกความขัดกับฟ้อง บทที่ ๒๑ พะยานเบิกความเจือตมกับฝ่ายปรวมักษ์ บทที่ ๒๒ ประจักษ์พะยานและพะยานประพฤติเหตุ แวดล้อมกรณี บทที่ ๒๓ วิจักษณ์พะยาน บทที่ ๒๔ พะยานความ

เห็น บทที่ ๒๕ พยานบอกเล่า บทที่ ๒๖ คำของเจ้าทุกข์หรือเจ้า
 ทรัพย์ บทที่ ๒๗ คำรับสารภาพ บทที่ ๒๘ คำขัดทอด บทที่ ๒๙
 คำของจำเลยด้วยกัน บทที่ ๓๐ คำของผู้กระทำผิดร่วมกับจำเลยซึ่ง
 โจทก์กันได้เป็นพยาน บทที่ ๓๑ คำพยานชั้นได้สดวน บทที่ ๓๒
 คำพยานในคดีเรื่องก่อนหรือในครั้งก่อนหรือคนละด้านวน บทที่ ๓๓
 จำเลยสืบสมข้อต่อสู้ บทที่ ๓๔ โจทก์จำเลยต่างสืบสมด้วยกัน หมวด
 ที่ ๒ หลักวินิจฉัยพยานเอกสาร หมวดที่ ๓ หลักวินิจฉัยพยานวัตถุ
 หมวดที่ ๔ หลักวินิจฉัยพยานชั้นที่ ๑-๒.

ภาค ๓

หลักวินิจฉัยคดี

หมวดที่ ๑ หลักวินิจฉัยคดีอาชญา หมวดที่ ๒ หลักวินิจฉัย
 คดีแพ่ง.

ในบรรพ ๕ ลักษณะอาชญาแบ่งเป็นดังนี้:—

ความเบื้องต้น

ภาค ๑

ข้อบังคับต่างๆ

หมวดที่ ๑ คำอธิบาย หมวดที่ ๒ การใช้กฎหมายลักษณะ
 อาชญา บทที่ ๑ การใช้กฎหมายลักษณะอาชญา (ทั่วไป) บทที่ ๒
 กระทำผิดภายนอกประเทศสยาม หมวดที่ ๓ อาชญาและการลง

ลักษณะความผิด

หมวดที่ ๑ ความผิดประทุษร้ายต่อพระเจ้าอยู่หัวและพระราช-
 อาณาจักร บทที่ ๑ ประทุษร้ายต่อพระบรมราชตระกูล บทที่ ๒
 กบฏภายในพระราชอาณาจักร บทที่ ๓ กบฏภายนอกพระราชอาณาจักร
 บทที่ ๔ ความผิดต่อทางพระราชไมตรีกับต่างประเทศ หมวด
 ที่ ๒ ความผิดอันเกี่ยวข้องด้วยการปกครองบ้านเมือง บทที่ ๑ ความ
 ผิดต่อเจ้าพนักงาน ก. หมิ่นประมาทเจ้าพนักงาน ข. ชักค้ำตั้งเจ้า
 พนักงาน ค. แจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน ฉ. ค่อสู้หรือขัดขวางเจ้า
 พนักงาน ง. ทำลายตราเจ้าพนักงาน จ. ทำให้ฉ้อปลาศ์หรือซ่อนเร้น
 ถักพาเอาของที่ต้องอายัดไป ฉ. แต่งตนเป็นคนสนิทชิดชอบกับเจ้า
 พนักงาน ช. ให้สินบนเจ้าพนักงาน ซ. ปลอมตนเป็นเจ้าพนักงาน
 บทที่ ๒ ใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริต หมวดที่ ๓
 ความผิดที่กระทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรม บทที่ ๑ กระทำให้เสื่อม
 เสียอำนาจศาล ก. ไม่ยอมเป็นพยาน, ถ้ามาน, เบิกความหรือลงชื่อ
 ข. ไม่ยอมเอาหนังสือหรือทรัพย์สินมาแสดงหรือทำลายเสีย ค. หมิ่นประ-
 มาทศาล ฉ. เกียจกันขัดขวางการชวยทอดตลาด ง. ปลอมชื่อฟ้อง
 ร้อง จ. ช่วผู้กระทำผิด บทที่ ๒ ฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ ก. ฟ้อง
 เท็จหรือแจ้งความเท็จ ข. เบิกความเท็จ ค. กระทำพยานเท็จ
 บทที่ ๓ หลบหนีจากที่คุมขัง หมวดที่ ๔ ความผิดต่อศาสนา หมวด
 ที่ ๕ ความผิดที่กระทำให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลและทรัพย์สิน บทที่ ๑
 ไซให้ผู้อื่นกระทำผิด บทที่ ๒ ส่มคบกันเมิ่นอัยและเมิ่นต้องใจผู้ร้าย

บทที่ ๓ ก่อการจลาจล บทที่ ๔ กระทำให้เกิดภัยอันตรายแก่สาธารณชน, กระทำให้สาธารณชนปราศจากความระมัดระวังในการไปมาและการส่งข่าวและสิ่งของถึงกัน, กระทำให้สาธารณชนปราศจากความส่งช้าย ก. วางเพลิง ข. ทำให้เกิดระเบิด ค. ทำให้ของที่ก่อสร้าง, เครื่องจักร, ของที่ใช้เป็นทางไฟฟ้าและเครื่องบ่งกันอันตรายชำรุด ฉ. ทำให้ทางไปมาและทางส่งข่าวและของชำรุด ง. เอาเรือเพี้ยบหรือชำรุดรับคนโดยสาร จ. ทำให้สิ่งของสำหรับใช้ในกรไปรษณีย์โทรเลขโทรศัพทชำรุด ฉ. ซ่อนเร้นความเกิดความตาย ช. วางยาพิษ

บทที่ ๕ ปลอมแปลงเงินตรา บทที่ ๖ ปลอมดวงตรา, บัตรตราและตั๋ว บทที่ ๗ ปลอมหนังสือ บทที่ ๘ กระทำทุจริตในทางค้าขาย หมวดที่ ๖ ความผิดที่กระทำอนาจาร บทที่ ๑ กระทำอนาจารอันเกี่ยวแก่สาธารณชน บทที่ ๒ ช่มชู้นทำชำเรา หมวดที่ ๗ ความผิดที่ประทุษร้ายแก่ชีวิตและร่างกาย บทที่ ๑ ฆ่าคนตาย บทที่ ๒ ทำร้ายร่างกาย บทที่ ๓ วิวาท- บทที่ ๔ วิวาท บทที่ ๕ วิวาท บทที่ ๖ วิวาท บทที่ ๗ วิวาท บทที่ ๘ วิวาท

หมวดที่ ๘ ความผิดที่กระทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและชื่อเสียง บทที่ ๑ กระทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ก. ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง (ทั่วไป) ข. กักขัง ค. ดักพาหรือนุคคว่า บทที่ ๒ เปิดเผยความลับสำหรับตัวของผู้อื่น บทที่ ๓ หมิ่นประมาท หมวดที่ ๙ ความผิดที่ประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน บทที่ ๑ ดักทรัพย์ บทที่ ๒ ฉ้อโกง บทที่ ๓ ขิงทรัพย์ บทที่ ๔ ปล้นทรัพย์ บทที่ ๕ โจรสลัด บทที่ ๖ กรรโชก บทที่ ๗ ฉ้อโกง บทที่ ๘ ยักยอกทรัพย์อันต้องอาชญา ก. ยักยอก (ทั่วไป) ข. เก็บ

ของตก บทที่ ๘ รับของโจร บทที่ ๑๐ ทำให้เสียทรัพย์สิน บทที่ ๑๑ บุกรุก
 หมวดที่ ๑๐ ความผิดฐานตหุโทษ บทที่ ๑ ความผิดฐานตหุโทษ (ทั่ว
 ไป) บทที่ ๒ ต่่วงตะเมิดอำนาจการปกครองบ้านเมืองและอำนาจโรง
 ศาล (ตหุโทษ) ก. แจ้งความเท็จ (ตหุโทษ) ข. รััดคำตั้งเจ้าพนักงาน
 (ตหุโทษ) ค. ตะเมิดอำนาจศาล (ตหุโทษ) ฉ. ทำอันตราหมาย
 ประกาศ (ตหุโทษ) บทที่ ๓ กระทำให้เกิดภัยอันตรายแก่สาธารณชน
 และให้สาธารณชนปราศจากความศุขสบาย (ตหุโทษ) บทที่ ๔ ประ-
 ทุษฐร้ายต่อทางไปมาและทางส่งข้าวและของ ๆ สาธารณชน (ตหุโทษ)
 บทที่ ๕ กระทำอนาจาร (ตหุโทษ) บทที่ ๖ ประทุษฐร้ายแก่ร่างกาย
 (ตหุโทษ) บทที่ ๗ กระทำให้เสื่อมเสียอิสต์รภาพและชื่อเสียง (ตหุ
 โทษ) ก. ทำให้เสื่อมเสียอิสต์รภาพ (ตหุโทษ) ข. ทำให้เสียชื่อเสียง
 (ตหุโทษ) บทที่ ๘ ประทุษฐร้ายแก่ทรัพย์สิน (ตหุโทษ) หมวดที่ ๑๑
 พระราชบัญญัติซึ่งแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาชญา บทที่ ๑
 พระราชบัญญัติแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายลักษณะอาชญา ร.ศ. ๑๒๘
 บทที่ ๒ พระราชบัญญัติเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาชญา พ.ศ. ๒๔๖๘
 บทที่ ๓ พระราชบัญญัติแก้ไขกฎหมายลักษณะอาชญา พ.ศ. ๒๔๗๐
 บทที่ ๔ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาชญา พ.ศ.
 ๒๔๗๔ บทที่ ๕ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะ
 อาชญา พ.ศ. ๒๔๗๕.

ในบรรพ ๖ ลักษณะที่ดินแบ่งเป็นดังนี้--

ที่ดินและทรัพย์สินติดกับที่ดิน

หมวดที่ ๑ ที่ดิน บทที่ ๑ ที่หลวง บทที่ ๒ กำคลอง, กำกระโดง, กำราง, กำขาร, คู, ตาด, ห้วย, หนอง, บึงบาง, บทที่ ๓ ทางเดิน บทที่ ๔ ที่ว่างเปล่า บทที่ ๕ ที่ชายทะเล บทที่ ๖ เหมืองแร่ บทที่ ๗ ที่งอก, ที่ชายแดนและที่หาดทราย บทที่ ๘ ที่บ้าน บทที่ ๙ ที่สวนและที่ไร่ บทที่ ๑๐ ที่หน้าบ้านหรือที่หน้าที่ดิน บทที่ ๑๑ ที่นาเกลือ บทที่ ๑๒ ที่วัด, ที่ธรณีสงฆ์ และที่กัลปนา บทที่ ๑๓ ที่ศาลเจ้า หมวดที่ ๒ ทรัพย์สินติดกับที่ดิน (เรือนโรง, คอก, คันไม้ และเขตค้ำที่ดิน)

ภาค ๒

หนังสือสำคัญและหนังสือหลักฐานสำหรับที่ดิน

หมวดที่ ๑ หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน บทที่ ๑ ใบเหยียบย่ำ บทที่ ๒ ใบจองหรือตราจอง บทที่ ๓ โฉนด บทที่ ๔ ตราแดง หมวดที่ ๒ หนังสือหลักฐานสำหรับที่ดิน บทที่ ๑ ใบนำหรือใบไต่สวน บทที่ ๒ ใบครอบงวม หมวดที่ ๓ ชื่อในหนังสือสำคัญหรือหนังสือหลักฐานสำหรับที่ดิน.

ภาค ๓

การได้สิทธิหรือกรรมสิทธิที่ดิน

หมวดที่ ๑ เข้า หมวดที่ ๒ อาศัย (ค้ำยืมที่ดิน) หมวดที่ ๓ จำจอง หมวดที่ ๔ ปกครองโดยอำนาจปกครอง (เจ้าของละทิ้ง)

หมวดที่ ๕ ปกครองโดยได้รับมรดก หมวดที่ ๖ ปกครองแทน
 หมวดที่ ๗ ซื่อซาย หมวดที่ ๘ แดกเปลี่ยน หมวดที่ ๙ ให้ หมวด
 ที่ ๑๐ จำนอง (เดิมเรียกว่าจำนำ) หมวดที่ ๑๑ ขายฝาก หมวด
 ที่ ๑๒ อำนาจยึดเมนต์ หมวดที่ ๑๓ คนต่างประเทศถือกรรมสิทธิ์
 ที่ดิน หมวดที่ ๑๔ -อย่างไรเรียกว่าปกครองที่ดิน หมวดที่ ๑๕
 คดีแย้งกรรมสิทธิ์ที่ดิน หมวดที่ ๑๖ เว้นคืนกรรมสิทธิ์ที่ดิน

ในบรรพ ๗ ลักษณะผู้เมียแบ่งเป็นดังนี้:-

ภาค ๑

การได้เป็นผู้เมียกัน

หมวดที่ ๑ ได้กันเอง หมวดที่ ๒ แต่งงาน หมวดที่ ๓
 ฐานะของเมีย

ภาค ๒

สิทธิและหน้าที่ของผู้เมีย

หมวดที่ ๑ สิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้เมียด้วยกันเอง หมวด
 ที่ ๒ สิทธิและหน้าที่ระหว่างเมียต่อเมียด้วยกันเอง หมวดที่ ๓
 สิทธิและหน้าที่ของผู้เมียต่อบุคคลภายนอก บทที่ ๑ สิทธิของผู้
 เมียต่อบุคคลภายนอก บทที่ ๒ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เมียต่อ
 บุคคลภายนอก

ภาค ๓

ทรัพย์สินระหว่างผู้เมีย

หมวดที่ ๑ ดินเดิม บทที่ ๑ ดินเดิม (ทั่วไป) บทที่ ๒ เงิน
ทุน บทที่ ๓ เรือนหอ หมวดที่ ๒ ดินถ่มรดก หมวดที่ ๓ ดินถ่มรดก
ด้วย หมวดที่ ๔ ดินบริเวณที่ หมวดที่ ๕ ดินถ่มรดก หมวดที่ ๖
ทองม้วนหรือทองม้วน หมวดที่ ๗ ผัวเมียโอนทรัพย์สินให้แก่กัน.

ภาค ๔

การขาดจากเป็นผู้เมียกัน

หมวดที่ ๑ อัยกัน หมวดที่ ๒ ร้างกัน หมวดที่ ๓ ผัว
บวช หมวดที่ ๔ เมียมีชู้.

ภาค ๕

เบ็ดเตล็ด

หมวดที่ ๑ ดิถี, อดัดระแคะหน้าทีของบิตามารดาต่อบุตร
หมวดที่ ๒ ภิษุตามเนรเดพิยเมถุขรรรมกับหญิง.

ในบรรพ ๘ ลักษณะมฤตกแบ่งเป็นดังนี้:—

ภาค ๑

ผู้รับมฤตกและผู้จัดการมฤตก

หมวดที่ ๑ ผู้รับมฤตก บทที่ ๑ ผู้ควรรับมฤตก บทที่ ๒
ผู้ไม่ควรรับมฤตก บทที่ ๓ ดิถีและหน้าทีระหว่างผู้รับมฤตกด้วย
กันเอง บทที่ ๔ ดิถีของผู้รับมฤตกต่อบุคคตภายนอก บทที่ ๕

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับมรดกต่อบุคคลภายนอก หมวดที่ ๒
ผู้จัดการมรดก หมวดที่ ๓ ผู้จัดการศพ.

ภาค ๒

การรับมรดก

หมวดที่ ๑ การแบ่งมรดก บทที่ ๑ วิธึแบ่งมรดก (ทั่วไป)
บทที่ ๒ วิธึแบ่งมรดกบิดามารดา บทที่ ๓ วิธึแบ่งมรดกญาติ บท
ที่ ๔ วิธึแบ่งมรดกผัวเมีย บทที่ ๕ วิธึแบ่งมรดกพราหมณ์ บทที่ ๖ วิธึ
แบ่งมรดกพระภิกษุสามเณรและพระภิกษุสามเณรรับมรดกศฤห์ดี
บทที่ ๗ วิธึแบ่งมรดกผู้ถือค้ำหน้าอื่น บทที่ ๘ วิธึแบ่งมรดกไว้ทำศพ
หมวดที่ ๒ การรับมรดกโดยพินัยกรรม หมวดที่ ๓ การรับ
มรดกความ หมวดที่ ๔ การปกครองมรดก หมวดที่ ๕ อายุความ
มรดก.

ในบรรพ ๕ ลักษณะสัญญาแบ่งเป็น ดังนี้:-

ภาค ๑

มูลคดีสัญญา

หมวดที่ ๑ ความตกลง หมวดที่ ๒ สิ้นจ้าง หมวดที่ ๓
แบบ บทที่ ๑ สัญญาธรรมดา บทที่ ๒ สัญญากรรมกรรม หมวด
ที่ ๔ ความสามารถ หมวดที่ ๕ ความบริสุทธิ์ของความตกลง
บทที่ ๑ คู่สัญญามีความประสงค์ไม่ตรงกัน บทที่ ๒ คู่สัญญาถูก

หลุดออกดวงหรือฉ้อฉล บทที่ ๓ คู่สัญญาถูกกดขี่ขู่เข็ญ บทที่ ๔
 สัญญาเอาเปรียบ หมวดที่ ๖ ความประสงค์ผิดกฎหมาย หมวดที่ ๗
 ค้ายสัญญาหรือระหว่างสัญญา หมวดที่ ๘ สัญญาผิดที่ดิน หมวด
 ที่ ๙ คนนอกสัญญา หมวดที่ ๑๐ การรับรองสัญญา หมวด
 ที่ ๑๑ การโอนสัญญา หมวดที่ ๑๒ การแปรสัญญา หมวดที่ ๑๓
 ค่าเสียหายฐานผิดสัญญา หมวดที่ ๑๔ ดอกเบี้ย หมวดที่ ๑๕ มัด
 จำ หมวดที่ ๑๖ เมฆปรัน.

ภาค ๒

เอกเทศสัญญา

หมวดที่ ๑ ลักษณะซื้อขาย บทที่ ๑ คำมั่นจะซื้อขาย บท
 ที่ ๒ สัญญาจะซื้อขาย บทที่ ๓ สัญญาซื้อขายมีเงื่อนไข บทที่ ๔
 สัญญาซื้อขาย (คือสัญญาซื้อขายเด็ดขาด) บทที่ ๕ ททรัพย์สินที่ซื้อ
 ขาย ก. ททรัพย์หลายเจ้าของหรือของหุ่นถ้วน ข. ททรัพย์มีใช้ของ
 ผู้ขาย ค. ซื้อขายสิทธิ บทที่ ๖ การซื้อขายที่มีชอบด้วยกฎหมาย
 ก. ขายทรัพย์โดยสมัครใจ ข. ขายทรัพย์ในระหว่างความ ค. ขายทรัพย์
 โดยให้เปรียบเจ้าหนี้ ฉ. ขายทรัพย์โดยไม่ทำให้ถูกต้องตามแบบ
 บทที่ ๗ หน้าที่และความรับผิดของผู้ขาย ก. การส่งมอบ ข. การ
 รับผิดเพื่อชำระคูปอง ค. การรับผิดเพื่อการรอนสิทธิ บทที่ ๘
 สิทธิหน้าที่และความรับผิดของผู้ซื้อ บทที่ ๙ การซื้อขายเฉพาะบาง
 อย่าง ก. ขายฝาก ข. ขายตามตัวอย่าง ค. ขายตามคำพรรณนา

ฆ. ขายเนื้อชอบ ง. ขายทอดตลาด บทที่ ๓๐ การซื้อขายโดย
 ประมุขราคา หมวดที่ ๒ ลักษณะแตกเบ็ดเตล็ด หมวดที่ ๓ ลักษณะ
 ให้ หมวดที่ ๔ ลักษณะเช่า บทที่ ๓ เช่า บทที่ ๒ เช่าช่วง
 หมวดที่ ๕ ลักษณะเช่าซื้อ หมวดที่ ๖ ลักษณะจ้างแรงงาน หมวด
 ที่ ๗ ลักษณะจ้างทำของ (เดิมเรียกว่าจ้างเหมา) หมวดที่ ๘ ลักษณะ
 รับขน หมวดที่ ๙ ลักษณะยืม บทที่ ๑ ยืมใช้คงรูป บทที่ ๒
 ยืมใช้สิ้นเปลือง ก. ยืมใช้สิ้นเปลือง (ทั่วไป) ข. กู้ยืมเงิน หมวด
 ที่ ๑๐ ลักษณะฝากทรัพย์ หมวดที่ ๑๑ ลักษณะค้ำประกัน หมวด
 ที่ ๑๒ ลักษณะจำนอง หมวดที่ ๑๓ ลักษณะจำนำ หมวดที่ ๑๔
 ลักษณะเก็บของในคดีสินค้า หมวดที่ ๑๕ ลักษณะตัวแทน (เดิม
 เรียกว่าเอเจนต์) หมวดที่ ๑๖ ลักษณะนายหน้า หมวดที่ ๑๗
 ลักษณะปรานีประนอม หมวดที่ ๑๘ ลักษณะการพนันและขันต่อ
 หมวดที่ ๑๙ ลักษณะบัญชีเดินสะพัด หมวดที่ ๒๐ ลักษณะประ-
 กันภัย หมวดที่ ๒๑ ลักษณะตัวเงิน หมวดที่ ๒๒ ลักษณะหุ้น-
 ส่วนและบริษัท หมวดที่ ๒๓ ลักษณะสมาคม.

ในบรรพ ๑๐ ลักษณะละเมิดแบ่งเป็นดังนี้ :-

ภาค ๑

หลักทั่วไป

หมวดที่ ๑ บุคคลที่ต้องรับผิดชอบในทางละเมิด หมวดที่ ๒

บุคคลที่ไม่ต้องรับผิดชอบในทางละเมิด หมวดที่ ๓ ค่าสินไหมทดแทน
เพื่อละเมิด หมวดที่ ๔ ค่าปลุกดวงเฝ้า หมวดที่ ๕ ค่าทวงผิด.

ภาค ๒

ลักษณะความผิด

หมวดที่ ๑ ความผิดฐานละเมิดต่อบุคคล บทที่ ๑ ชำคนตาย
บทที่ ๒ ทำร้ายร่างกาย บทที่ ๓ ทำให้เสียเสรีภาพ บทที่ ๔ หมิ่น-
ประมาท บทที่ ๕ ทำให้เสียในทางอนามย์ หมวดที่ ๒ ความผิด
ฐานละเมิดต่อทรัพย์สิน บทที่ ๑ บุกรุก บทที่ ๒ ทำให้เสียทรัพย์สิน
บทที่ ๓ เอาทรัพย์สินไป หมวดที่ ๓ ความผิดฐานละเมิดต่อสิทธิ
บทที่ ๑ ละเมิดกรรมสิทธิ์หนังสือ บทที่ ๒ ละเมิดเบตนต์ (แบบ
อย่างทำดินค้า) บทที่ ๓ ละเมิดยี่ห้อและเครื่องหมายการค้าขาย
หมวดที่ ๔ ความผิดฐานฉ้อโกง หมวดที่ ๕ ความผิดฐานประ-
มาท (เงินเล่อ) หมวดที่ ๖ ทำถูกกฎหมายแต่เสียหายแก่ผู้อื่น
หมวดที่ ๗ นิรโทษกรรม.

ในบรรพ ๑๑ ลักษณะจัดการงานนอกสั่ง และในบรรพ ๑๒
ลักษณะลาภมิควรได้มิได้แบ่งเป็นหมวดหรือบท

ในบรรพ ๑๓ ลักษณะบุคคลแบ่งเป็นดังนี้:-

หมวดที่ ๑ บุคคลธรรมดา บทที่ ๑ สภาพบุคคล บทที่ ๒
ความสามารถ ก. ผู้เยาว์ ข. บุคคลวิกลจริต ค. บุคคลผู้มึนเมา

ไม้ดัดประกอบ พ.หญิงมีสามี ง. ผู้ปกครองคนที่ไร้ความสามารถ
บทที่ ๓ ภูมิดำเนา บทที่ ๔ ตำบลผู้ หมู่บ้านที่ ๒ นิติบุคคล.

ในบรรพ ๑๔ ลักษณะทรัพย์สินหาได้แบ่งเป็นหมวดและบทไม่

ในบรรพ ๑๕ ลักษณะนิติกรรมแบ่งเป็นดังนี้ :-

หมวดที่ ๑ แสดงเจตนา หมวดที่ ๒ โฆษะและโฆษะกรรม
บทที่ ๑ โฆษะ บทที่ ๒ โฆษะยะ หมวดที่ ๓ เงื่อนไขและเงื่อนไข
เวลา บทที่ ๑ เงื่อนไข บทที่ ๒ เงื่อนไขเวลา.

ในบรรพ ๑๖ ลักษณะหนี้แบ่งเป็นดังนี้ :-

หมวดที่ ๑ รับช่วงสิทธิ หมวดที่ ๒ เพิกถอนการนัด
หมวดที่ ๓ สิทธิยึดหน่วง หมวดที่ ๔ บุริมสิทธิ หมวดที่ ๕
ลูกหนี้และเจ้าหนี้หลายคน บทที่ ๑ ลูกหนี้หลายคน (ลูกหนี้ร่วม)
บทที่ ๒ เจ้าหนี้หลายคน (เจ้าหนี้ร่วม) หมวดที่ ๖ โอนสิทธิเรียก
ร้อง หมวดที่ ๗ ความระงับหนี้ บทที่ ๑ ข้ำระงับหนี้ บทที่ ๒ ปลด
หนี้ บทที่ ๓ หักกดบดบหนี้ บทที่ ๔ แปรงหนี้ใหม่ บทที่ ๕ หนี้
เกิดขึ้นต่อกัน หมวดที่ ๘ รับสภาพหนี้, รับรองหนี้หรือให้สัตยาบัน

ในบรรพ ๑๗ ลักษณะพระราชบัญญัติและพระราชกำหนด กฎหมายต่างๆ แบ่งเป็นดังนี้ :-

หมวดที่ ๑ ลักษณะล้มตาย หมวดที่ ๒ ลักษณะการ
เกณฑ์ทหาร หมวดที่ ๓ ลักษณะอาวุธปืน หมวดที่ ๔ ลักษณะ
สัตว์พาหนะ หมวดที่ ๕ ลักษณะติดตั้งยานคนจรจัด หมวดที่ ๖
ลักษณะปกครองท้องที่ หมวดที่ ๗ ลักษณะการเดินทางเร็ว หมวด
ที่ ๘ ลักษณะรถยนต์และล้อเลื่อน หมวดที่ ๙ ลักษณะไฟฟ้า
หมวดที่ ๑๐ ลักษณะป่าไม้ หมวดที่ ๑๑ ลักษณะทนายความ
หมวดที่ ๑๒ ลักษณะโรงรับจำนำ หมวดที่ ๑๓ ลักษณะท่ารถ
หมวดที่ ๑๔ ลักษณะศักดิ์นา หมวดที่ ๑๕ ลักษณะเรือนจำ
หมวดที่ ๑๖ ลักษณะภาษีอากรต่าง ๆ บทที่ ๑ ลักษณะภาษีสุรา
บทที่ ๒ ลักษณะภาษีอากรฝิ่น บทที่ ๓ ลักษณะอากรการพนัน บท
ที่ ๔ ลักษณะภาษีโรงเรือน บทที่ ๕ ลักษณะภาษีอากรค่านา บทที่ ๖
ลักษณะภาษีอากรค่าน้ำ บทที่ ๗ ลักษณะภาษีอากรรัสมัตตสารและ
อากรสดนใหญ่ บทที่ ๘ ลักษณะภาษีเกด้อ บทที่ ๙ ลักษณะ
อากรจันอับ หมวดที่ ๑๗ ลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ๑ ๓ ๑ ๑ ๓ ๑

ในบรรพ ๑๙-๑๕-๒๐-๒๑ และ ๒๒ นั้นหาได้แบ่งเป็น
หมวดหรือบทไม่

ในบรรพ ๒๓ ลักษณะเบ็ดเตล็ดแบ่งเป็นดังนี้:-

หมวดที่ ๑ การใช้กฎหมาย หมวดที่ ๒ การยกเลิกกฎหมาย
หมวดที่ ๓ การเปล่งกฎหมายหรือการแปลศัพท์ หมวดที่ ๔ การ

ใช้สิทธิ หมวดที่ ๕ สัญษิตกฏหมาย หมวดที่ ๖ จารัตประเพณี
หมวดที่ ๗ เหตุสุตวิสัย หมวดที่ ๘ ภาวะจำยอม หมวดที่ ๙
ภาวะคิดพ้น หมวดที่ ๑๐ ถายมือชื่อ ฯลฯ ฯลฯ

ณะเพาะหนังสือแผนกที่ ๓ (ประชุมสารบาญคำพิพากษาฎีกา)
ได้แบ่งทั้ง ๒๓ บรรพนอกเป็น ๕ คอนดงนคอ- บรรพ ๑ เป็นคอน
ที่ ๑ บรรพ ๒-๓-๔ เป็นคอนที่ ๒ บรรพ ๕ เป็นคอนที่ ๓ บรรพ
๖-๗-๘ เป็นคอนที่ ๔ บรรพ ๙ ถึงบรรพ ๒๓ เป็นคอนที่ ๕ ส่วน
หนังสือแผนกที่ ๒ (ประชุมคำพิพากษาฎีกาณะบัพพิเศษ) กัด หนังสือ
แผนกที่ ๓ (ประชุมคำพิพากษาฎีกา) กัด จะเอาทั้ง ๒๓ บรรพนั้นมา
รวมในเล่มเดียวกัน.

ตัวอย่างของหนังสือประชุมสารบาญคำพิพากษาฎีกา

(คัดจากหน้า ๗๔-๗๕-๗๖-๗๗)

บทที่ ๗

ฟ้องผิดวัน

ฎีกาที่ ๓๘๓/๑๒๓, ๕๕๐/๑๒๗, ๕๓๗/๑๒๘, ๔๐/๑๓๐,
๗๒/๑๓๓, ๘๑๒/๒๔๖๓, ๑๘๗-๒๘๖/๒๔๖๔, ๒๔๘/๒๔๖๕, ๔๔๘-
๘๒๓/๒๔๖๘, ๒๔-๒๓๕-๒๕๕/๒๔๗๐, ๒๓๕/๒๔๗๑, ๘๕๘/๒๔๗๓.

๑. ควรสังเกตว่า เรื่องฟ้องผิดวันนี้ ถ้าจำเลขหลงข้อต่อสู้ ศาลต้องยกฟ้อง
ถ้าจำเลขไม่หลงข้อต่อสู้ ศาลจะยกฟ้องเสียมิได้.

๑ ในคดีอาชญาซึ่งโจทก์ฟ้องกล่าวอ้าง วัน เดือน ปี ผิดนั้น ถ้าจำเลยหลงข้อสำคัญแล้ว ก็ต้องยกฟ้อง แต่ถ้าจำเลยไม่หลง ก็คงโทษจำเลยได้ (ฎีกาที่ ๓๘๓/๓๒๓ กรมอัยการโจทก์ นายจันจำเลย บ. ๕ หน้า ๓๕๖).

๒ จำเลยกระทำผิดเมื่อเดือนธันวาคม แต่โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทำผิดเมื่อเดือนนี้ ในระหว่างพิจารณาโจทก์รู้ดีว่าฟ้องผิดวัน จึงได้ขออนุญาตแก้ฟ้อง คิดเห็นว่า โจทก์มีอำนาจขอแก้ฟ้องให้ถูกต้องกับความจริงได้ (ฎีกาที่ ๕๕๐/๓๒๗ อัยการอุทธรณ์โจทก์ นายจันกับพวกจำเลย บ. ๘ หน้า ๒๐๒).

๑๓๑ ๑๓๑

๓๕ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยชิงทรัพย์เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม หรือวันแรม ๓๓ ค่ำ เดือน ๘ หลัง จำเลยต่อสู้อ้างฐานที่อยู่ทางพิจารณาได้ความว่า วันแรม ๓๓ ค่ำ เดือน ๘ หลัง ตรงกับวันที่ ๖ สิงหาคม แต่เจ้าพนักงานทำการไต่สวนเรื่องเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม เพราะฉะนั้นจำเลยจะทำผิดในวันแรม ๓๓ ค่ำ เดือน ๘ หลังไม่ได้ เพราะเป็นเวลายกเลิกการไต่สวน จึงเหลือแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ซึ่งหาว่า จำเลยกระทำผิด โจทก์มีคำเจ้าทรัพย์ให้การว่า วันเกิดเหตุเป็นวันแรม ๓๓ ค่ำ เดือน ๘ ก่อน (ซึ่งตรงกับวันที่ ๘ กรกฎาคม) คิดเห็นว่า ควรฟังคำเจ้าทรัพย์ว่า วันเกิดเหตุเป็นวันแรม ๓๓ ค่ำ เดือน ๘ ก่อน ซึ่งตรงกับวันที่ ๘ กรกฎาคม เมื่อโจทก์ฟ้องว่า จำเลย

ทำผิดในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ซึ่งวันนั้นหาได้มีการชงทรัพย์สินไม่ตั้ง
ทำให้จำเลยหลงข้อต่อสู้ จะตั้งโทษจำเลยไม่ได้ ตามตัวอย่างฎีกา
ที่ ๘๑๒/๒๔๖๓ และที่ ๘๒๓/๒๔๖๘ (ฎีกาที่ ๒๓๕/๒๔๗๑ อัยการ
นครปฐมโจทก์ นายปลัดจำเลย ข. ๑๒ หน้า ๒๘๓).

๑๖ โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม จำเลยดักเดินไป
พระนิเวศทรัพย์กัน จำเลยต่อสู้อ้างฐานที่อยู่ พยานโจทก์เบิกความ
ว่า จำเลยทำผิดเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ศาลอุทธรณ์ยกฟ้อง
โจทก์กลับมาขอแก้วันในฟ้องในชั้นฎีกา คดีเห็นว่า โจทก์ฟ้องผิดวัน
ทำให้จำเลยหลงข้อต่อสู้ และโจทก์จะมาขอแก้วันในฟ้องในชั้นฎีกา
ไม่ได้ ให้ยกฟ้อง (ฎีกาที่ ๘๕๘/๒๔๗๓ กรมอัยการโจทก์
นายหุ้มจำเลย ข. ๑๔ หน้า ๕๖๕).

สำนักงานประชุมคำพิพากษาฎีกา

(โดยนายมาลัย จันส์จชัย เจ้าของ หลวงสกลดเมารักษ์ ผู้จัดการ ตั้งอยู่ที่บ้าน
ในวังวรดิศ อำเภอนางเลิ้ง จังหวัดพระนคร)

พิมพ์ที่โรงพิมพ์กิมหลีหงวน (เปงเฮง) เลขที่ ๗๖๓-๗๖๕

เล้าชิงช้า พระนคร

นายเปงเคี้ยวผู้พิมพ์โฆษณา ๓๓/๑๒/๗๗

